

EEVA LOUKO

Suljettu

TALO

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Otavan kirjasaatiö on tukenut tämän kirjan kirjoittamista.

Copyright © Eeva Louko ja Kustannusosakeyhtiö Otava 2025

ISBN 978-951-1-49986-2

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2025

Sukuni vahvoille naisille

Aiemmin

Pimeässä huoneessa välkkyi taskulampun keltainen, räpsyvä silmä.

Jokainen solu kehossa oli valpas, ja hän aisti kaiken tarkasti: lapion tärähdyksen metallisen terän kolahtaessa maan pintaan, rouskuvan äänen terän puskiessa läpi kylmän maa-aineksen, sivuvedon aiheuttaman lihaksen supistumisen. Hikipisarat, jotka helmeilivät iholla. Tunkkaisen ilman, jota oli raskas hengittää.

Hän heitti lapion syrjään ja poimi lattialla lojuvan taskulampun, ohjasi valosilmän kuoppaan ja arvioi syvyyttä. Tämä riittäisi. Hän asetteli valon jälleen maahan, mutta tällä kertaa niin, että näki takanaan makaavan vaalean mytyn paremmin. Hän kumartui sen luo ja tarkisti vielä, että kaikki oli kuten piti. Sidos oli tarpeeksi kireällä. Sitten hän kävi toimeen. Hän kyykistyi ja otti vahvan otteen mytyn alta. Se oli järjettömän painava. Hän puski itsensä ylös, vaikka mytyn paino meinasi kaataa hänet. Puuskuttava hengitys kuulosti sietämättömän kovalta hiljaisessa tilassa.

Hän kääntyi kantamustaan tasapainotellen ja astui kuopan reunalle. Hän teki oikein, hän tiesi sen. Kukaan ei koskaan saisi tietää. Helpotus tuli, kun hän irrotti otteensa ja antoi raskaan lastinsa pudota. Kuului hiljainen mätkähdys. Hän katsoi hetken

pimeään ja tunnusteli sitten olotilaansa. Lihaksia kivisti, mutta muuten hän tunsi vain kaikenkattavaa tyhjyyttä.

Hän hengitti kerran syvään tunkkaista, homeista ilmaa, kääntyi ja tarttui maassa lojuvaan lapioon. Hän tekisi kaiken uudestaan, mutta toisinpäin. Hän kävi toimeen, sillä aamu sarastaisi pian.

Luku 1

Ronja pysähtyi Tehtaankadun ja Laivurinkadun risteykseen ja katsoi edessään kohoavaa keltaista jugend-linnaa. Aamupäivä oli kuulas ja hiljainen, Ullanlinnan pastellisävyiset arvorakennukset uinuvat auringossa kimaltelevan tuoreen lumiharson alla. Seesteisyyden rikkoi ainoastaan Hietalahden telakoiden suuntaan kulkevan raitiovaunun hetkellinen kolina. Meri näkyi Laivurinkadulle vain pieninä pilkahduksina pitkän kadun päässä, mutta sen läheisyys tuntui jyrkkänä, kaikki kerrokset läpäisevänä koleutena. Tammikuu oli painanut lämpömittarin lukemat reilusti nollan alapuolelle.

Ronja kohensi kaulahuiviaan ja tunsi pakkasen kireyden kasvoillaan. Hän pujahti korkean graniittimuurin aukosta pihamaalle ja ihaili ohikiitävän hetken ulko-ovea ympäröivää muhkeaa kivikaarta. Hän vetäisi painavan oven auki ja astui aulaan. Eiran yksityissairaala oli eri maailmasta kuin julkisen sektorin käytännölliset, valkoiset rakennukset: yli satavuotias, kaari-ikkunoin ja koukeroin koristeltu rakennus olisi voinut olla jokin maan edustustiloista tai vaikkapa suurlähetystö. Ronja vilkaisi vielä vaikuttavia kattopaneeleja kävellessään aulakerroksen perällä nököttävälle infotiskille.

Hän kysyi Millan huonetta, ja ystävällinen nainen ohjeisti hänet toiseen kerrokseen jyrkän, tummapuisen portaikon kautta. Ronja ei malttanut olla samalla ihaillematta arkkitehtuurin ja värien huolellista yhteensopivuutta, kuinka alakerran pehmeän kel-

taiset seinät vaihtuivat toisessa kerroksessa harkitun sävyiseksi roosaksi, jonka yläosassa kiemurteli koristeellinen boordi. Maitolasikupuiset valaisimet loivat käytävälle ylellisen hehkun. Yli satavuotias rakennus oli ikääntynyt tyylikkäästi kuin etelähelsinkiläinen rouva.

Ovessa luki 212. Ronja koputti kevyesti mutta astui sisälle heti vastausta odottamatta. Huone oli viihtyisä, se olisi voinut olla mikä tahansa kantakaupungin ylellisistä hotelleista. Ainoastaan vastakkaisille seinille sijoitetut sairaalasängyt paljastivat, mistä oli kyse. Toinen sänky oli myllätty, toinen taas siististi pedattu ja näytti siltä, ettei se ollut juuri nyt käytössä.

Milla istui ikkunan alle sijoitetussa nojatuolissa. Ronja ehti nähdä pienen hymynkareen ystävänsä kasvoilla ennen kuin ne vajosivat takaisin synkkään tuijotukseen.

– Hei, hän sanoi, kulki Millan viereen ja istahti toiseen nojatuoliin.

Milla oli kalpea. Ja laiha, olikohan Milla syönyt mitään?

– Milla, Ronja sanoi ja koski ystävänsä velttona sylissä lojuvaa kättä.

– Oletko saanut nukuttua? Tämä paikka vaikuttaa tosi rauhalliselta. Hiljaista kuin huopatossutehtaalla, hän jatkoi.

Milla painoi katseensa alas. Ronja ymmärsi elekielen sanattoman merkityksen. Vaikka Millan fyysiset vammat olivat parantuneet nopeasti, henkiset olivat pahentuneet viikkojen ja kuukausien edetessä. Ronja ymmärsi sen, sillä myös hän käsitteli viime syksyn tapahtumia omalla tavallaan. Ansku oli täyttänyt päivänsä muuttoa suunnittelemalla, ja toissa päivänä lähdön hetkellä Ronja oli nähnyt Anskun silmissä pienen helpotuksen pilkahduksen. Hän pääsisi hetkeksi uuteen ympäristöön.

Mutta Millalla ei ollut pakopaikkaa. Hän oli ollut viime syksynä Bengtskärin majakalla karmeiden tapahtumien keskipisteessä

ja pyörremyrskyn silmässä. Päästyään kotiin asiat olivat lähteneet nopeasti käsistä. Kun Millan lapset olivat isäviikollaan, oli Milla jäänyt ajatustensa kanssa yksin tyhjään kotiin. Ajatusten, jotka olivat menneet lopulta umpisolmuun.

– Tämä on tosi hieno paikka. Varmasti hoitokin on ensiluokkaista, Ronja jatkoi pirteästi.

Milla käänsi katseensa Ronjaan ja irvisti.

– Sairaala tämäkin on. Äidiltä lähti ihan lapasesta. Olisin voinut ihan hyvin vielä yrittää julkiselle. En ymmärrä, miksi piti nyt törsätä tällä tavalla, hän mutisi.

Ronja hymähti. Apu oli ollut kiven alla tapahtumien jälkeen. Kukaan ei ollut ottanut Millan alati pahenevaa tilannetta riittävän vakavasti, ja kerta toisensa jälkeen hänet oli passitettu kotiin lääkeresepti kourassa. Milla ei ollut riittävän akuutisti avun tarpeessa, ja häntä edellä oli jonossa satoja muita apua tarvitsevia. Työterveyttä hänellä ei ollut, sillä hän oli jo vuosia sitten irtisanoutunut päivätyöstään voidakseen keskittyä kotiäitiyteen lasten ollessa pieniä. Vuodenvaihteessa oli kuitenkin ollut jo selvää, ettei Milla pärjäisi ilman ulkopuolista apua: alakoululainen Isla oli soittanut hädissään isoäidilleen ja ihmetelty, mikä äidillä on, kun tämä vain makaa sängyssään. Millan äiti pisti saman tien vitosvaihteen päälle ja maksoi tyttärelleen paikan yksityissairaalasta, jotta tämä pääsisi kunnon hoitoon edes hetkeksi.

– Mitä lääkärit tuumaavat?

Milla rapsutti nenänpieltään.

– Jaa. He mutisevat asioista hienoilla termeillä. Mutta olen saanut lääkkeitä ahdistukseen, ehkä ne tehoavat. He sanoivat, että minun kannattaa olla täällä viikon loppuun asti, mutta en haluaisi. En saa täällä unta. Viime yö... Millan ääni hiipui.

– Eikö nukkumiseenkin voisi saada jotain – siis edes väliaikaisesti, jotta saisit levätä pahimmat univelat pois? Ronja kysyi.

– Pää menee niistä ihan puuroksi. Äiti jankuttaa, että minun pitää tehdä niin kuin lääkärit määräävät, ja olen samaa mieltä siitä, että minun kannattaa olla täällä niin pitkään kuin on tarpeen. Mutta ne unet, joita näen...

Milla kietoi ohuiksi käyneet käsivartensa ympärilleen.

– Millaisia ne ovat?

Ronja mietti, näkikö Milla unta Bengtskärin majakan tapahutumista. Siitä, kuinka hänet kolme kuukautta sitten kaapattiin kesken viikonloppuretken ja kuljetettiin aseella uhaten syrjäiselle saarelle, jossa hän vietti myrskysisän yön yksin miettien, kuolisiko hän sinne. Jäisivätkö hänen lapsensa äidittömiksi.

Milla näytti arvaavan Ronjan ajatukset.

– Se, mitä Freddyille tapahtui... En tiedä pääseekö sellaisesta ikinä kokonaan yli. Eteenpäin kyllä, mutta... Mutta nämä täällä näkemäni unet ovat erilaisia. Voi olla, että alitajuntani käsittelee kaikkea tapahtunutta. Mutta niissä on jotain pahaenteistä. En uskalla nukahtaa.

– Kerro, Ronja kehotti.

Milla pyyhki silmänsä ja huokaisi.

– Unessa on aina sama henkilö. En tiedä, kuka hän on, en erota hänen kasvojaan. Mutta hän on huoneessa. Minä makaan sängyllä, mutta en pysty liikkumaan. Sitten hahmo lipuu luokseni, enkä pysty puolustautumaan. Mikään osa minusta ei liiku. Tiedän, että hän aikoo tehdä jotain kamalaa, mutta olen avuton, ja sitten hän...

Ronja katsoi ystäväänsä sydän pamppaillen. Ei ihme, ettei uni maistunut.

– Jos kuitenkin kokeilisit unilääkkeitä. Voin käydä puhumassa hoitajille, jos haluat.

– Ei.

Milla puristi huulensa yhteen. Varjo häivähti hänen kalpeilla kasvoillaan.

– Pidät minua varmasti ihan hulluna. Mitä varmaan olenkin, hän naurahti kolkosti.

Ronja pudisti spontaanisti päätään.

– Et ole hullu. Kävit läpi jotain aivan hirveää. Kuule, et ole yksin. Minä ja Ansku olemme tukenasi. Me emme anna sinun vajoa synkkyyteen, Ronja sanoi ja otti taas kiinni Millan kädestä. Se oli kylmä.

– Kun olen tässä huoneessa tai kun kuljen sairaalan käytävällä... minusta tuntuu, etten ole yksin, Milla sopersi.

Ronja mietti hetken, mitä vastaisi. Todennäköisesti Millan uni-velka oli saanut hänet ylivirittyneeksi ja ajattelemaan kauheuksia.

– Esimerkiksi viime yönä havahduin hereille ja olin varma, että huoneessa on joku, mutta kun laitoin valot päälle, en nähnyt ketään. Ja kun eilen jaloittelin käytävällä, tunsin, kuinka joku kulki perässäni, Milla kertasi.

Ronja mietti, mitä vastaisi. Hän vilkaisi ikkunaan, mutta sieltä näkyi vain ankea sisäpiha. Lumesta siivottua asfalttia ja vastapäistä rapattua seinää. Ronjan katse kääntyi takaisin lysyssä istuvaan Millaan. Hän oli niin hauras. Ronjan pitäisi vaihtaa puheenaihetta johonkin pirteämpään.

– Kuule, haluatko kuulla jotain älytöntä?

Millan pää kääntyi vaivalloisesti.

– Äiti ilmoitti tulevansa Suomeen lomalle. Ajattele, Anita Vaara Suomessa, Ronja hirtahti.

Millan ilme sulii ensimmäistä kertaa Ronjan visiitin aikana kunnon hymyyn.

– Anitahan on ollut Suomessa viimeksi... en edes tiedä milloin. Ei siinä, sää on aika paljon miellyttävämpi Etelä-Ranskassa. Voisin itsekin viettää ainakin talvikauden siinä ilmastossa, Milla hörähti.

Ronja nyökkäsi.

– Äiti laittoi viestiä kaksi päivää sitten, että on tulossa. Hänen lentonsa saapuu tänään. Lähden täältä suoraan kentälle vastaan. Ja arvaa, kauan hän aikoo olla.

Milla rutisti otsaansa ja katsoi Ronjaa kysyvästi.

– Melkein neljä viikkoa, Ronja irvisti. Hän oli miettinyt jo pari päivää, miten hän ja äiti mahtuisivat samalle paikkakunnalle noin pitkäksi aikaa.

– Onhan se toki ihan järkevää olla pidempään, kun kerran tulee kylään, mutta onhan tuossa aika monta viikkoa. Ja miksi Anita haluaa tulla tänne juuri nyt, kylmimpään vuodenaikaan? Eikö hän inhoa Suomen talvea? Milla ihmetteli.

Ronja ilmeili merkitsevästi. Hän oli täysin samaa mieltä.

– En ole keksinyt yhtään asiaa, pyyntöä tai toivetta, jonka takia äiti raahautuisi vapaaehtoisesti Suomeen asti.

Luku 2

Anton Koivu vilkaisi ulko-ovelle ja tunsi, kuinka sydän hyppäsi kurkkuun. Ihan kuin hän olisi nähnyt ala-aulan toisessa päässä tutut kasvot. Järki sanoi, ettei se ollut mahdollista, mutta kehon spontaani reaktio oli mieltä vahvempi. Hän katsahti tarkemmin sisäänkäynnin korkean ikkunan alla seisovaa vaaleaa naista. Kylmä tammikuun valo heijastui pitkiin, oljenkeltaisiin hiuksiin ja sai ne sädehtimään. Sitten nainen kääntyi ja pettymys – jos mitään oikeaa, realismiin perustuvaa toivoa oli edes ehtinyt kehkeytyä – salpasi hetkeksi hengityksen. Nainen ei ollut Ansku, tietenkään.

Syke hakkasi ohimoissa. Anton tiesi varsin hyvin, että Ansku oli Vaasassa heidän poikansa Elmerin kanssa ja valmistautui lähipäivinä alkavaa erikoistumisjaksoaan varten. Ja todennäköisesti vihasi Antonia sydämensä pohjasta. He olivat riidelleet ennen lähtöä, ja hyvästit olivat olleet kylmät: Elmerin pulleat lapsenkädet kietoutuneena Antonin kaulan ympärille heidän halatessaan. Vakavakatseinen Ansku, joka yritti hillitä kiukkuaan siinä kuitenkin onnistumatta. Antonin epämääräinen lohdutus siitä, että he näkisivät toisensa tulevana viikonloppuna, junaliput oli jo ostettu. Mutta hän tiesi, että visiitti Vaasaan oli vain ensiapua – hänen pitäisi saada työkuvionsa pikaisesti järjestettyä niin, että voisi muuttaa perheensä perässä.

Huono omatunto soimasi, sillä hän ei ollut ehtinyt jutella esihenkilönsä kanssa vanhempainvapaasta, aina oli tullut jotain kii-

reellisempää tekemistä. Vai hidasteliko hän tahallaan – kuten Ansku oli riidan aikana väittänyt – vältelläkseen lähtöä ja siirtymistä hetkeksi syrjään työstään? Asia ei ollut niin yksinkertainen, Anton muistutti itseään. Hän ei voinut vain yhtäkkiä ottaa ja lähteä, kyllähän nyt kenen tahansa pitäisi se ymmärtää. Korvaajan etsiminen ei käynyt käden käänteessä, sillä Antonin työ rikoskomisariona ei ollut mitään suorittavaa toimistotyötä. Anton tunsu sitä paitsi solmun vatsassaan kiristyvän joka kerta hieman tiukemmalle, kun hän kuvitteli itsensä koti-isäksi, pukemaan kurahousuja ja istumaan hiekkalaatikon laidalla päivästä toiseen samalla rutiinilla. Anton näki kauempana seisovan naisen avaavan ulko-oven ja poistuvan rakennuksesta. Voisipa hänkin vain kävellä ulos ovesta, kadota vapauteen. Hän sai itsensä kiinni ajatuksesta ja syyllisyys vyöryi päälle.

Hän vetäisi henkeä karkottaakseen synkät ajatuksensa ja vilkaisi Oonaa, joka jutteli virkapukuisen poliisin kanssa hissien edustalla. Sitten Oona kääntyi ja huiatoi Antonille.

– Se on kellarissa, mennäänkö? Oona huudahti.

Anton seurasi Oonan rivakkaa kulkua, ensin koristeellisten puuportaiden läheltä lasiovista pitkään, kapeaan käytävään ja sen päädyssä tavarahissin ohi ja portaita alas kellarikerrokseen. Anton tupsahti matalakattoiseen käytävään, jossa oli kerrostaloille ja toimistorakennuksien kellareille tyypillinen karkearapattu seinäpinta ja liian kirkkaat sähkövalot. Käytävä haarautui, ja molemilla puolilla oli varastohuoneita.

Anton kulki muutaman metrin vasemmalle ja pysähtyi auki olevan oven kohdalle. Varastohuone oli pieni ja ahdas ja sen kattoon asti ulottuvat hyllyt notkuivat sairaalatarvikkeita, lakanapinoja, laaticoita ja muuta tavaraa. Keskellä lattiaa oli monttu, joka oli eristetty ja valaistu häikäisevällä työmaavalolla. Kuopan ympärillä tekeminen tiimi teki työtään väistellen toisiaan parhaansa mukaan.

– Löytö tehtiin lattian alta? Anton kysyi tekniseltä tutkijalta. Tyyppeä oli uusi talossa, eikä Anton tuntenut miestä hyvin. Sukunimi taisi olla Korhonen tai jotain vastaavaa.

– Kyllä. Laitettiin paketti jo tutkittavaksi oikeuslääketieteen laitokselle, tutkija selitti täyttä vauhtia.

Anton vilkaisi kellarin lattiaa. Se oli valettu betonista ja maalattu siniseksi, mutta väri oli kulunut vuosikymmenten saatossa hailakaksi ja likaiseksi. Kellari todella näytti siltä, ettei siellä vietetty juuri aikaa: potilashuoneet olivat yläkerroksissa ja täällä korkeintaan käytiin pikaisesti hakemassa lisää tarvikkeita. Kukaan tuskin jäi viivyttämään paikalle.

– Täällä havaittiin vesivahinko ja lattiaa piti siksi korjata. Lattia piikattiin tänään aamulla auki, mutta sitä ei ehditty kaivaa kovin pitkälle ennen kuin luuranko tuli vastaan.

– Sanoitko, että luuranko? Oona toisti.

– Kyllä. Saimme tehdä tosissamme töitä, ettei vainaja kirjaimellisesti kadonnut tomuna ilmaan, tekninen tutkija jatkoi ja poistui sitten takaisin montun äärelle.

Anton katsoi hetken hiljaista ja tarkkaa aherrusta.

– Soita Mäkiselle ja pyydä, että pitää meidät ajan tasalla ja infoa, kun on ehtinyt tutkia luurangon tarkemmin. Tarvitsemme myös löydön tehneen remonttifirman henkilöiden sekä paikalla olevan sairaalahenkilökunnan yhteystiedot, Anton ohjeisti vierellään seisovaa Oonaa.

– Kiiskelle, Oona korjasi.

– Mitä?

– Kiiski, ei Mäkinen. Se aloitti lokakuussa, etkö muista? Oona katsoi Antonia kulmat koholla ja sipaisi kasvoille valahaneen hiuksensa korvan taakse.

Aivan. Anton oli unohtanut, että heidän luotto-oikeuslääkäriinsä Mäkinen oli jäänyt ansaitusti eläkkeelle lokakuun alussa.

Anton ei ollut kiinnittänyt siihen huomiota, koska ajatukset olivat olleet täysin kiinni Anskun tyrmäävässä ilmoituksessa muuttaa Pohjanmaalle. Oliko hän muistanut edes hyvästellä Mäkistä, toivottaa tälle hyviä eläkepäiviä? Anton irvisti. Hänen pitäisi saada yksityiselämänsä ja solmuun menneet asiansa takaisin järjestykseen. Ja panna Mäkiselle viestiä.

Anton katsoi luonnottomasti valaistua monttua, huonetta, teknisen tiimin hiljaista uurastusta ja sitten jälleen Oonaa.

– Hyvä. Aletaan hommiin. Menen jututtamaan paikan ylilääkäriä, hän voi luultavasti kaivaa meille tietoja henkilöstöstä ja potilaista vuosien saatossa. Hoidatko rakennusmiehet? Lähdetään sillä liikkeelle.

Luku 3

Ylilääkäri Elina Aho otti Antonin vastaan työhuoneessaan. Huone oli pieni mutta viihtyisä: seinillä oli keltaiset kuviotapetit ja huonekalut oli tehty tummasta puusta. Kaunis kaari-ikkuna oli samanlainen kuin alemmissakin kerroksissa. Sivuseinää peitti kattoon asti yltävä mahonkinen kirjahylly, joka oli täynnä paksuja kirjoja, koriste-esineitä ja valokuvia. Anton käveli hyllyn luo ja vilkaisi muutaman kauniisti nidotun teoksen selkää. Hän toteasi niiden olevan lääketieteen alan teoksia. Hän antoi katseensa kiertää hyllyssä olevissa valokuvissa, joissa hymyili valkotakkisia ihmisiä menneiltä vuosikymmeniltä. Valokuvien viereen oli aseteltu pari kaunista, ihmishahmoa esittävää roomalaishenkistä pronssipatsasta. Hyllylle harkitusti aseteltu kiinalainen vaasi oli selkeästi vuosikymmeniä vanha ja hauraan näköinen.

– Hieno toimisto, Anton sanoi ja väläytti hymyn ylilääkärille.

Nainen kehotti äänettömällä eleellä Antonia istumaan. Anton teki työtä käskettyä ja istahti hänelle tarjottuun mukavannäköiseen, vihreällä nahalla verhoiltuun nojatuoliin. Hän katsoi vastapäätä istuvaa Elina Ahoa arvioivasti. Nainen oli viimeisen päälle tyylikäs, kasvojen iho sileä ja huolellisesti meikattu. Pöydällä lepäävien käsien kynsiin oli tehty hillitty vaalea lakkaus ja toisessa ranteessa kimalteli ohut kultaketju. Naisella oli lääkärintakin sijaan yllään vaaleansininen, vartaloa myötäilevä neulepusero ja leveälahkeiset housut.

– Sonck todella tiesi, mitä teki. Tällaisessa miljöössä on joka päivä historian tuntu mukana. Tämä huone on alun perin ollut sairaala-apulaisen asunto, Aho kertoi.

Anton kuuli pienen innostuneisuuden naisen äänessä.

– Koko sairaalan ajatus on alusta lähtien ollut tiukasti potilaslähtöinen. Se näkyy kaikkialla. Potilashuoneisiin ei haluttu kliinisiä numeroita, vaan niille kehitettiin yksilölliset kukkatunnukset. On mukavampi sairastaa vaikkapa ruusuhuoneessa, Aho hymyili.

Anton nyökkäsi. On helppo miettiä kukkatapetteja ja miljöötä, jos talous on kunnossa, ja näin oli epäilemättä myös sata vuotta sitten. Todennäköisesti myös paikan nykyiset potilaat olivat varakkaita ja valmiita maksamaan laadusta. Siksi rujo ruumislöytö olikin niin vahvassa ristiriidassa paikan porvarillisten puolipuu-panelointien ja kukkatapettien kanssa.

– Mutta tuskin olet tullut tänne asti juttelemaan arkkitehtuurista. Miten voin auttaa, komisario Koivu? Minulla on täällä monta huolestunutta työntekijää ja heille on syytä pitää mahdollisimman pikaisesti tiedotustilaisuus asiasta. Huhut vellovat jo, Aho sanoi.

Äänensävy oli muuttunut, ja siinä oli johtajalle ominainen vaativa vivahde. Anton ryhdistäytyi automaattisesti tuolissaan.

– Vainaja on lähetetty tutkittavaksi oikeuslääkärille. Joudumme odottamaan ennen kuin saamme hänestä lisää tietoa, Anton aloitti.

– Mutta kuka hän voi olla?

– Sitä ei vielä tiedetä. Mutta hän on maannut lattian alla kauan. Mahdollisesti vuosikymmeniä.

– Sanoitko vuosikymmeniä? Siinä vaiheessahan on jäljellä enää luuranko.

Anton piti naisen anteeksipyytelemättömästä, suorasukaisesta tyylistä, muttei voinut alkaa spekuloida asiaa hänen kanssaan.

– Onko kellari aina ollut varastokäytössä, vai onko siellä ollut joskus potilastiloja?

– Kellaria ei ole käytetty potilashuoneina koskaan. Se ei sovelu siihen.

– Millaisia remontteja siellä on tehty menneinä vuosina? Löytyisikö tietoja jostain? Anton kysyi.

Elina Aho näytti ymmärtävän, mitä Anton haki. Jos lattia oli kaivettu aiemmin auki, olisi sinne ollut myös helppo piilottaa vainaja.

– Pyydän sihteeriäni kaivelemaan noita tehtyjä remonttitöitä, Aho sanoi ja kirjoitti asian ylös.

– Vainaja voi olla kuka tahansa, mutta ensimmäinen arvaus on toki se, että hän liittyi jotenkin tähän sairaalaan. Löytyisikö teiltä tietoa täällä työskennelleistä henkilöistä, tai esimerkiksi potilasrekisteriä?

– Miltä ajalta?

Anton mietti hetken. Hän ei ollut lainkaan varma.

– Niin pitkältä ajalta kuin mahdollista, hän vastasi lopulta.

– Potilastiedot löytyvät kyllä, arkistot ovat siltä osin kunnossa. Vanhemmat tiedot ovat tietenkin paperimuodossa ja sijaitsevat arkistossa. Sairaala perustettiin 1905, ja sieltä asti pitäisi löytyä merkintöjä. Henkilöstötiedot voivat olla kinkkisempiä. Toki joi-tain työsopimuksia löytyy, mutta mitään kattavaa rekisteriä työntekijöistä ei pidetä yllä.

– Kaikesta on hyötyä, kiitos.

– Miten muuten voin olla avuksi? Elina Aho kysyi sitten.

Naisen huulet olivat kaartuneet odottavaan hymyyn. Siniset silmät oli huolellisesti meikattu ja vaalea polkkatukka millintarkasti leikattu. Anton tajusi, että toisenlaisissa olosuhteissa ja ulottuvuu-dessa hän pyytäisi naista treffeille. Hän pudisti ajatuksen saman tien pois. Hänellä oli perhe, puoliso. Lapsi.

– Kellari on eristetty, joten sinne ei voi valitettavasti toistaiseksi mennä. Jututamme kollegoideni kanssa seuraavaksi henkilökuntaa, Anton sanoi ja nousi.

Hän vilkaisi samalla rannekelloaan. Se oli jo yli neljä. Elmeri oli haettu uudesta päiväkodistaan, ja todennäköisesti lapsi pulputti innoissaan kokemuksistaan, uusista ystävistään ja puuhistaan. Hän auttaisi äitiään kokkauspuuhissa heidän päästyään kotiin. Nakkeja ja ranskalaisia, tai sitten spagettia. Sen jälkeen poika haluaisi katsoa piirrettyjä. Hän rakasti Ryhmä Hauta.

– Tässä yhteystietoni, mikäli mieleesi tulee mitään uutta, Anton sanoi ja ojensi käyntikortin. Sitten hän poistui huoneesta ja sulki oven perässään.

Anton kulki käytävää pitkin kohti pääportaikkoa ja mietti, pitäisikö hänen jo yrittää soittaa pojalle. Äh, parempi varmaan soittaa vasta viideltä, kuten hän oli sopinut.

– Anton!

Tuttu ääni havahdutti Antonin mietteistään. Hän nosti katseensa ja näki edessään Anskun ystävän Millan.

He olivat tavanneet viimeksi syksyllä majakan tapahtumien yhteydessä. Sen jälkeen Anton ei ollut törmännyt Millaan, ainoastaan kuullut satunnaisesti Anskulta tämän kuulumisia. Kontrasti oli suuri verrattuna viimeisyksyiseen versioon Millasta. Elämäniloinen ja hersyvä nainen oli nyt kuin kalpea aavistus entisestä itsestään. Nainen yritti hymyillä, mutta ilme muistutti lähinnä irstyistä.

– Mitä sinä täällä teet? Antonilta pääsi.

Milla kietoi kätensä ympärilleen. Kysymys tuntui nolottavan naista. Sitten Anton muisti, mitä Ansku oli loppusyksyn aikana kertonut: Milla ei ollut toipunut majakan tapahtumista henkisesti eikä hän tuntunut pärjäävän arjessaan. Ansku oli saattanut puhua iltamyöhälläkin Millan kanssa kriisipuheluita, kun Millalla

oli pelkotiloja ja ahdistuskohtauksia. Anton ei ollut kiinnittänyt niihin sen kummempaa huomiota silloin. Hänen päähänsä muodostui välähdyksiä myrskyiseltä majakalta, missä he olivat etsineet Millaa tuntitolkulla. Ajatelleet tämän olevan todennäköisesti kuollut. Tapettu.

– Olin menossa vessaan.

Anton katsoi naista kysyvänä.

– Aa. Okei. Oletko täällä potilaana? hän kysyi.

Milla nyökkäsi.

– Äitini maksoi minulle pienen leporetriitin, Milla teki sormiltaan ilmaan heittomerkit ja irvisti. – Juttelen lääkärin kanssa joka päivä ja makaan hienossa huoneessa. Kaipa tämä sitten kotona olemisen voittaa, Milla naurahti kolkosti.

– Okei. Toivottavasti se auttaa.

Anton ei tiennyt, mitä muuta sanoa.

– Mutta mitä sinä täällä teet? Milla kysyi kömpelösti.

– Työasioissa.

– Työasioissa? Yksityissairaalassa? Millaisia työasioita rikoskomisario täältä löytää? Milla nosti kulmakarvojaan.

– Kellarista on löytynyt jotain.

Millan silmät levisivät kuin lautaset. Nainen tiesi kyllä hyvin, millaisilla asioilla rikoskomisario yleensä pelmahti paikalle.

– Ruumisko? Milla kysyi matalammalla äänellä.

Antonin teki mieli potkaista itseään ajattelemattomasta lipsautuksestaan. Ansku raivostuisi, jos kuulisi että hän pelotteli jo valmiiksi hauraassa tilassa olevaa Millaa. Hän arvioi edessään seisovaa naista, miten tämä ottaisi tiedon vastaan. Toisaalta, oliko sillä väliä, Anton mietti. Henkilökunnalle ja potilaille tiedotettaisiin asiasta joka tapauksessa pian.

– Äh. Okei. Siellä tehtiin ruumislöytö, mutta kyse on vanhasta tapauksesta. Luulen, että vainaja on ollut kellarissa vuosikymmeniä.

Milla katseli häntä hetken pohjattoman tummilla silmillään. Mustat, valvomisesta tulleet renkaat korostivat kapeita, luisia kasvoja. Anton kiirehti toppuuttelemaan naisen silminnähdän kasvavaa paniikkia.

– Potilailla ei ole mitään hätää. Voit olla huoleti.

Milla nyökkäsi vaitonaisesti mutta ei tehnyt elettäkään liikkuakseen vessaa kohti. Kiusallinen tilanne voisi muuttua vielä ikävämmäksi, jos Milla alkaisi kysellemään Antonilta Anskun kuulumisia. Hän ei halunnut alkaa selittelemään, miksi hän oli edelleen Helsingissä kun muu perhe oli jo Vaasassa.

– Toivottavasti tulet kuntoon, Milla. Nähdään taas, Anton sanoi ja hyvästeli naisen pikaisesti.

Luku 4

Ronja oli hyvästellyt Millan vasta tunti sitten, mutta huono omatunto soimasi jo. Hän oli varmistanut, että Millalla oli mukavasti peitto päällään ja täysi vesilasi yöpöydällä. Hän oli vakuuttanut, että ruoka tulisi pian ja lääkäri tekisi käyntinsä. Ronja ei ollut voinut tehdä enempää, sillä äiti olisi ihan pian Helsinki-Vantaan lentokentällä. Hän menisi huomenna uudestaan katsomaan Milla, ja sitä seuraavanakin päivänä. Tärkeintä oli, että Milla näkisi tuttuja kasvoja ja toivottavasti pääsisi viikon loppuun mennessä takaisin kotiin ja kiinni arkeen.

Ronja poistui junasta lentokentän pysäkillä ja harppoi liukuportaisiin. Ruuhkasta päätellen tähän aikaan lähti useampi lento. Ronja puikkelehti ja yritti ohittaa, mutta ihmismassat ja isot matkalaukut tuntuivat ilmestyvän eteen jokaisesta suunnasta. Hän avasi hikipäissään toppatakkiaan ja luovutti. Lopulta hän valui kiltisti parven mukana isoon lähtöselvitysaulaan, puski aasialaisturistien lauman eteen ja vilkaisi ylös taululle. Äh, kone oli etuajassa ja näköjään jo laskeutunut.

Ronja harppoi tuloaulaan, jonka edustalla ihmiset jo halailivat ja nauroivat jälleennäkemisen riemusta. Ronja bongasi äitinsä helposti liukuovien edustalta, tämä kun ei varsinaisesti ollut mikään massa katoava seinäkukkanen. Päinvastoin, Anita Vaara jos kuka veti huomiota itseensä: olkapäille laineina laskeutuva, räiskyvän punertavaksi värjätty tukka korosti muhkean kaninkarvaturkin lilaa sävyä. Saappaiden

korot olivat lentomatikalle naurettavat, mutta äiti ei tinkinyt tyylistään.

– Ronja, *ma chérie!* äiti huudahti ja vilkutti Ronjalle. Sormissa ja ranteessa välkkyi kultaa.

Ronja halasi äitiä kömpelösti. Hän tuoksui parfyymiltä ja hiuslakalta, ja turkin pitkät karvat kutittivat Ronjan nenää. Äiti jakoi poskisuukkojaan. Ronja tunsu olonsa homssuiseksi äidin rinnalla maihareissa, neuleessa ja käytännöllisessä pitkässä toppatakissa. Hän tunsu vatsanpohjassaan myös aavistuksen äidin mukana tulevista epämiellyttävistä yllätyksistä.

– Lento oli aivan sietämätön. Kuinka paljon voi pienet lapset päästääkään ääntä? Ja juomatarjoilut ovat nykyään aivan ala-arvoisia. Mennään. Haluan freesautua, äiti puuskahti ja nappasi Louis Vuittonin vetolaukun käteensä.

Ronja ymmärsi, että hänen olisi syytä ottaa toinen, maassa lojuva nahkakassi. Todennäköisesti sekin satojen eurojen arvoinen. Ronja nosti sen alistuneesti maasta.

– Missä hotellissa yövyt? Ronja kysyi kulkiessaan kopsuttaen etenevän äidin rinnalla kohti ulko-ovia.

Äiti pysähtyi ja katsoi Ronjaa kummeksuen. Punaiset huulet rypistyivät kysyvästi.

– Hotellissa? Mitä sinä oikein höpsit, Ronja. Etkö muka saanut viestiäni? Asun sinun luonasi. Mennään, äiti ilmoitti ja hui-toi määrätietoisesti taksijonoa kohti.

Taksi kurvasi Ronjan kotitalon eteen Lauttasaaren Vattuniemessä. Äiti pujahti ulos autosta yhdellä sirolla liikkeellä ja jäi odottamaan kerrostalon katoksen alle. Ronja maksoi taksikuskille ja seurasi vauhdilla perässä. Hän avasi ulko-oven äidille, joka marssi suoraan 70-lukulaisen kerrostalon kulahtaneen keltaiseen hissiin. Ronja ja matkalaukut mahtuivat häidin tuskin mukaan ahtaaseen

koppiin. Äiti valitsi oikean kerroksen. Tietenkin, tämähän oli joskus ollut myös hänen kotinsa. Joskus satoja vuosia sitten, Ronja ajatteli. Hänellä oli vaikeuksia edes muistaa sitä aikaa, kun he olivat asuneet täällä kolmistaan, Ronja, isä ja äiti. Mieleen putkahti vain häivähdyksiä, ohikiitäviä yksityiskohtia varhaislapsuudesta ja ajasta ennen vanhempien eroa. Ronja oli ollut silloin vain kuusi-vuotias, ei edes koululainen. Äidin lähdön jälkeen Ronja oli asunut aikuiseksi asti kahdestaan isän kanssa ennen kuin oli itse tehnyt anitavaarat ja lähtenyt Suomea pakoon maailmalle.

Hissi nytkähti oikeassa kerroksessa ja pysähtyi. Ronja kulki nopeasti asuntonsa ovelle ja avasi sen. Äiti pyyhkäisi ohi turkin-karvat hulmuten mutta pysähtyi kuin naulittu. Minni pomppasi äitiä vasten innokkaasti ja yritti nuolla tämän kasvoja ja päästä kärryille uuden ihmisen hajuista. Isot tassut saivat äidin horjattamaan koroissaan.

– Ota se pois, se sotkee vaatteeni, äiti sähähti ja kääntyi Ronjan suuntaan.

Oliko Ronja unohtanut mainita äidille, että hän oli perinyt isältään Minnin – koiran, jonka isä oli ottanut yksinäisyyttään lievittämään ennen kuolemaansa. Mustasta labradorinnoutajasta oli tullut Ronjalle todella rakas ja hän viihtyi sen kanssa, vaikka se olikin valtavan kokoinen ja tarvitsi runsaasti liikuntaa. Minni ei kuitenkaan kyseenalaistanut tai valittanut vaan oli aina hyvällä tuulella. Se oli hänen tyttänsä.

– Alas, Ronja otti koiran haltuun.

Minni siirtyi nuuhkimaan äitiä ja tämän tavaroita uudelleen, mutta säyseästi maan tasosta.

Äiti käveli sen ohi viileästi.

– Lemmikkejä. Kaikenlaista. Vielä tuon kokoinen. Miten sinä pärjääät sen kanssa?

– Hyvin, Minni osaa käyttäytyä, Ronja vastasi.